

teže in drugih posebnosti, ki se vsaka dva meseca izpolnjuje, ker je vsak otrok v teku dveh mesecev enkrat preiskan. To je velike važnosti radi tega, ker predlaga koncem šolskega leta zdravnik vse tiste otroke, ki se niso dovolj razvili v minoletem šolskem letu, da se jih pošlje za časa počitnic na deželo v počitniške kolonije. Mnogo takih kolonij vzdržujejo poleg Rdečega križa mestne občine, Sokolstvo in razna druga dobrodelna društva.

Oglejmo si tako počitniško kolonijo, ki jo vzdržuje Rdeči križ v Sternberku severno od Prage. Ta diven kraj leži blizu mesteca Smečna sredi smrekovih gozdov in ribnikov. V vili Bellevue je nastanjenih 50 deklic v starosti od 6—14 let. Kolonijo vodijo 2 učiteljici, 1 otroška vrtnarica in 1 sestra bolničarka. Vse je v vzornem redu. Postelje, pohištvo, vse je snežno-belo. Urnik, ki visi na steni, nam kaže sledečo razporedbo:

- Od 7.—8. umivanje in oblačenje.
- Od 8.—8.1/2 zajtrk.
- Od 8.1/2—9.1/2 telovadba.
- Od 9.1/2—11. igre, petje, kopanje.
- Od 11.—12. sprehodi po gozdu in polju.
- Od 12.—12.1/2 umivanje, čiščenje rok.
- Od 12.1/2—1. obed.
- Od 1.—1.1/4 umivanje zob.
- Od 1.1/4—3. počitek v senci.
- Od 3.—4. čitanje, ročno delo.
- Od 4.—4.1/2 južina.
- Od 4.1/2—6. v gozdu.
- Od 6.—6.1/2 umivanje.
- Od 6.1/2—7. večerja.
- Od 7.1/2—8.1/4 prosto.
- Od 8.—7.1/4 umivanje zob.
- Od 8.1/2—9. pripravlanje k počitku.
- Od 9.—7. spanje.
- Ura je 11. Otrok ni doma. Poiščimo jih na izprehodu. Za vilo je temen smre-

kov gozd, od tam prihaja otroško petje. Ko se nekoliko približamo, čujemo še besede: »Za tatička Masaryka život dam.« Seveda nam otroci zapojejo radi celo pesmico sledeče vsebine: Tam za Bratislavo je mnogo neprijateljev, a mi se jih ne bojimo, ker za domovino in za tatička Masaryka radi život damo. Da, tam za Bratislavo je mnogo neprijateljev Nemcev in Madžarov, a bratom Čehom se jih ni treba bati, ker vsa društva tekmujejo takorekoč med seboj, da si vzgoje telesno in duševno zdrav naraščaj in ker tudi priprosti Čeh pravilno umeva narodno misel ter se zaveda, da nima do svoje rodne grude samo pravic ampak tudi dolžnosti. Blesteč dokaz te trditve so, kakor nam pripoveduje gđc. Příbikova, voditeljica počitniške kolonije v Sternberku, učiteljice v Plznu, ki so mnogo zimo same prirejale stalne marionetne predstave. Same so igrale, same izdelovale lutke, same vodile vsa reži in ves aranžma prireditvev. To jim je prineslo toliko čistega dobička, da so poslale za počitnice v juliju 60 dečkov, v avgustu 60 deklic v ferijalno kolonijo blizu Plzna.

Toda vrnimo se v Prago in nastavimo se na Letni v VII. okraju, kjer je bil zadnji vsesokolski zlet. Tik sokolskega telovadišča je cel kompleks lično izdelanih barak, to je dijaška kolonija. Začet so jo graditi l. 1920. Načrt je izdelal profesor politehnike, barake so napravili študentje sami, večinoma tehniki. Študentke so jih poslikale v notranjosti z narodnimi motivi. Vse je tako lično in uzorno, da nimaš niti najmanjšega občuta, da si v baraki. Razsvetljava je električna, kurjava centralna. Sedaj je že toliko barak, da je prostora za 1000 dijakov.

Nadaljevanje v torkovi, kongresni številki.

Sve sami Svetislavi.

И Срби Банагани до Светскога Рата били су под Мађарима, који су живо радили на томе, да насилном мађаризацијом немађарских народности повећају своју нацију. Средства за то нису бирали. Преко школа, цркава, судова, општина и других устапова они су тај паклен план успешно изводили. Језик, веру и обичаје своје сваком су натурали. За себе су, тако рећи, задржали готово сва права, а на поданике своје пренели само дужности. Нико од других народности није могао доћи на који виђенији положај у држави, ако није био прирођени Мађар. Чак и имена деце су помађаривали, а и не помињем вештачко стварање некаких »православних Мађара«!

Али, нико не воли да служи туђина. Мало коме се допада туђ језик, туђа вера, туђи обичаји. Свак тежи слободи, сваки иде за слободом, сваки се бори за слободу. Ако ју не може извојевати у својој рођеној земљи бежи у другу, туђу, где има за све грађане подједнако. Не могући да поднесе притисак шовинистичких Мађара и напусти су Банагани остављали своја огњишта, па се селили у друге земље — понавјише у Америку и Србију. То су чинили и војници Банагани кад су хтели да се отресу мађарске стеге и очувају свој национални понос.

Да испричам један случај таквог бегства из мађарске војске.

Четири Србина Банаганина служили су стални кадар у Мађарској. Да би се ослободили тираније мађарских старењина и сталног исељавања српскога имена — договоре се сви четворица да уткну

из војске и пребегну у Србију. Што науке и учине. Кријући се дођу до Дунава и једне мрачне ноћи неопажено чамцем пређу на српску обалу. Напи их финанси примете, похватају и спроведу полизаведници, да их саслуша. Тамо, у кнеларији, сви стају у једну врегу.

— Како се ти зовеш? — упита шеф првога.

— Ја се, господине, зovem Светислав — одговори први бегунац.

— А ти, како је теби име? — обрати се шеф полиције другом.

— И мени је име Светислав — рече други.

— А теби? — окрете се шеф трећем.

— И мени је име Светислав — каза трећи бегунац.

— А ти, како се ти зовеш? — упита шеф последњег.

— И ја се зovem Светислав — одговори он.

— Чудновато: све сами Светислави! Откуда је то? — упита шеф првога бегунца.

— Свако српско име — рече он — Мађари још при крштењу помађаре. Ако кум да детету име Јован, они га у кршту заведу под именом Јошка; ако једететр име Александар, они запишу Шандор; ако се дете зове Стеван, они бележе Иштван; ако је детету име Светислав не могу никако да помађаре, већ морају и они да пишу Светислав. Отуда смо ми све сами Светислави.

Љуб. Н. Вукашиновић.
учитељ у Смедереву.

Iv. D.:

Študij psihopatične dece, ureditev šolstva in zavodov za njo.

(S posebnim ozirom na dr. Goršičevo knjigo »Soc. zaštita dece in mladine.«)

Dr. Goršičevo knjigo »Socijalna zaštita dece in mladine«, ki je lani izšla, lahko smatramo kot nekako oficijozno izdajo oddelka za socialno politiko pokrajinske uprave — na poju socialne zaštite dece. Zato lahko upoštevamo to delo kot nekake smernice ali delovni program oblastne uprave za zaščito dece. Ker je delo pomožnega šolstva gotovo tudi v zvezi s splošno zaščito dece in mladine, se upravičeno dotiče dr. Goršič tudi tega šolstva in zavodov v svoji knjigi. Nas zanimajo v prvi vrsti stališče, ki ga zavzema dr. Goršič k temu vprašanju.

Stališče in naziranje do tega šolstva je podal dr. Goršič v oddelku, kjer govori o zaščiti moralno zanemarjene dece. Tam že povdarja razliko med moralno pokvarjeno in duševno abnormalno deco in pravi sledeče:

»Izkušnja uči, da je psihična osnovna često poglaviti vzrok otrokovega zanemarjenja. Kaj radi se zanemari-

knjigo »Soc. zaštita dece in mladine.«) jo duševno zaostali, božastni in duševno bolelni otroci.

Zato je razločevati: 1. moralno pokvarjeno mladino, ki jo je pohujšala pomanjkljiva ali slaba vzgoja, včasih tudi slaba družba;

2. duševno zaostalo deco z etičnimi napakami;

3. psihopatično ali duševno bolelno mladino, pri kateri opažajo posamezne nenormalne pojave (brzo men občutka, šibko voljo nepremagljive razvne me itd.).

Moderna zdravstvena pedagogika je tista veda, ki se bavi z raziskovanjem in ugotavljanjem duševnega stanja mladine. Nekdanji hišni zdravnik največjega avstrijskega vzgajališča v Eggenburgu, sedaj voditelj zdravstvenopedagoškega oddelka na otroški kliniki dunajskega vseučilišča, dr. Ervin Lazar trdi, da je zdravstvena pedagogika podlaga vsej zaščitni vzgoji. Zdravstveni pe-

dagog je tisti, ki zna nauke zdravstvene pedagogike prav uporabljati. Nikakor ni bistvo, da je zdravnik. Zdravnik in nezdravnik se bosta ločila tako, da se bo zdravnik bolj natančno lotil diagnoze, učitelj in vzgojitelj pa terapije, t. j. bistvene zdravstvene vzgoje. Pri zaščitni vzgoji ima prvo besedo zdravstveni pedagog. — Temeljni pojmi te vede bi se morali učiti na učiteljskih, da bi učiteljstvo znalo prav postopati s tako mladino. — Kot veda pa se bo morala predavati zdravstvena pedagogika na našem vseučilišču. V zvezi s to panogo bi se moral uesti institut ali opazovališče, kjer bi se zdravstveni pedagogi in zdravniki — specialisti s pomočjo 4—6 tedenskega opazovanja bavili z opazovanjem in opredeljevanjem duševnega stanja imbecilne in psihopatične dece, o kateri doslej zgolj sodišča sklepaajo, spada li v zaščitno vzgojo ali ne. Moderna zahteva je, da izvedenci odločijo, spada li otrok v bolniški zavod ali v zaščitno vzgojo.

S citatom predstojećih vrstic sem hotel pokazati, da se pomen posebnega vprašanja zdravstvene pedagogike uvideva in priznava tudi s strani upravnih organov, ki vodijo danes našo organizacijo socialne zaštite dece. Priznava se upravičenost, da je zdravstveni pedagog. Uvideva se nujnost, da se že na učiteljskih seznanj učiteljstvo s temeljnimi pojmi, kako postopati s tako mladino; enako se priznava upravičenost gojenja zdravstvene pedagogike kot vede na vseučilišču, v zvezi s preizkuševališčem.

Približujemo se zahtevi, da se imajo izvedenci baviti z vprašanjem, in odločati, spada li te vrste otrok v bolniški zavod ali v zaščitno vzgojo. — pri nas imamo v to svrhu priznano sprejemno komisijo.

Da se dr. Goršič peča samo z vprašanjem vzgoje te mladine, se mi zdi popolnoma razumljivo in sicer iz večih razlogov.

Vprašanja izobrazbe v splošnem ne smatra za svoje področje, ker tudi ne spada v delokrog zaščitnega dela mladine, in drugič ga ne omenja, ker ravno v pomožnem šolstvu prevladuje vedno in povsod v prvi vrsti vzgojni moment. To imamo povsod povdarjeno v predpisih in

ERNEST TIRAN:

O vzgoji značaja.

I.

Doba, ki jo doživljamo, je kriza, kakor ni taka še nikdar potresla človeštva. Ne samo, da so se v prah in nič zrušila stoletna carstva, da so se razmajali temelji in osnovne vsega našega političnega in gospodarskega bitja in žitja, da so se premaknila vsa pota in ciji, ki smo bili doslej hodili za njimi — vse to se nam bo zdelo majhno in vkljub vsem svojim nepreglednim posledicam manj važno v primeri z revolucijo, ki jo je doživel duhovni človek... In ki je zarezala vami brazde tako globoke in usodepolne, da je človek, ki si je iz tega vesoljnega potona rešil košček zelene vere v Resnico in Pravico, in jo stiska k srcu in mu je njegovo vse in edino, da se ta človek zgrozi in obstane in se vpraša s klapcem Jernejem: »Razsodite... Ali je pravica ali je ni, — ali je Bog ali ni Boga!« — Še v svojem poslednjem in edinem, kar mu je ostalo, je človek omajan. In ko se zvija svet v svoj bolečini, ko odmeva ene same besede: Reparacija! Obnova!, tedaj on ve, da gospodje pri zelenih konferencah mizah v Parizu in Lozani in Londonu in Rimu zdrave, skušajo zdraviti (če res?) posledico, nočejo pa videti vzroka... Tedaj on ve, da ne bo obnove ne iz Pariza ne iz Lozane, dokler ne bo obnove iz človeka samega. On pa je s svojo slutnjo Resnice in Pravice, ki jo stiska k srcu, ves majhen in beden in — smešen fantast...

Veliki petek je naša doba. Smo že prekorčili vrhunec? Ga sploh še nismo dosegli? Pride velika nedelja, pride vstajenje soloh še kdaj? Preveč na široko in visoko še bohota danes novoovna psihoza, da bi mogli premeriti, kdaj bo konec njene strupene rasti... »To niso ljudje,« pravi znani angleški pisatelj Emerson, »temveč samo še žive lakoti in žeji, utelešene blodne sanje, strasti... Te so dosegli svoje drobne cilje, jih menda drži skup samo še apno v njihovih kosteh... Ne verjamemo ne v duhovni, ne v etični vsemir; verjamejo samo še v kemijo, v ied in plin, v bogastvo, v mehaniko, v turbino in v videz, v drugega nič...«

Pisal pa je Emerson te besede že davno pred vojsko.

In danes je v nas neomejeno kraljestvo briljantov in zlatih verižic in superlativov,

v učnih načrtih za te šole. Opravičeno se prepušča vprašanje izobrazbe, torej šolstva, te dece v polnem obsegu šolski upravi.

Dr. Goršič navaja glede šolstva duševno abnormalne dece, da je na Norveškem 4978 duševno zaostalih in je šolski poset vse abnormalne dece po zakonih iz l. 1881. in 1915. obvezen; nadalje: da ima Kristijanija za manjnadarjene, a vzgoje sposobne otroke dve šoli, druga mesta pa imajo le posamezne razrede. S to potezo je dr. Goršič pokazal tudi potrebo izobrazbe, t. j. šolstva za manjnadarjeno deco in opozarja, da naj se malo ozremo na razvoj v drugih državah v tem oziru.

Pri nas predvideva definitivno ureditev pomožnega šolstva načrt novega šolskega zakona s sledečimi določbami, ki urejajo izobrazbo duševno zaostale dece:

Člen 12. se glasi: »V šole za nenormalno deco pohaja ona deca, za katero se zdravniško dokaže, da je nesposobna za osnovno šolo (slepa, gluhonema, duševno nerazvita, itd.)

Obveznost pouka za to deco se giblje v mejah možnosti.

Trajanje pouka v teh šolah se uredi s posebnimi pravili, ki jih predpiše minister prosvete, po zaslišanju glavnega prosvetnega sveta.

Člen 13. pa pravi: »Šole za nenormalno in nerazvito deco se otvarjajo na državne stroške v poedinih oblastih ali v izrazitih klimatičnih krajih, ki jih označi ministarstvo zdravja.

Te šole so internatsko urejene.

Poleg tega ima načrt novega šolskega zakona tudi še določbo, ki se tiče učiteljstva na teh šolah. To vsebuje člen 110, ki se med drugim glasi sledeče:

»Učitelji v šolah za nenormalno in nerazvito deco, ki imajo poleg redne izobrazbe še posebno strokovno izobrazbo, prejemale poleg redne plače še letni dodatek 1200 Din.«

S temi členi je položen prvi pravni temelj za pravno, oziroma zakonito ureditev šolstva za vse vrste abnormalno deco; podan je pa tudi nekak temeljni princip za ureditev materialnega stanja učiteljstva s strokovnim izpitom na teh šolah.

Nadaljevanje v torkovi, kongresni številki.

kraljestvo izžetih lic in modernih kravatin blazirane geste, kraljestvo shimmy-čevliev in bahave praznote in fusbalrekorder in idiotov. Človeštvo se utaplja in propada v materializmu v hlantanju po enodnevem efektu, po ožemanju trenutka.

Prevrednotenje vseh vrednot... »Moderni smo.« mi piše nekdo, »ne rabimo ničesar, ne priznavamo ničesar kot sebe. Kako je prasketala vaša častljiva etika v naših ognjih! Ti je žal za njo? Prišel je tudi za tebe čas preizkušnje: ali si naš ali pa te zdrobimo...« Tako me je pred nedavnim pisal človek, ki mi je bil petnaest let prijatelj...

Prevrednotenje vseh vrednot...

Samo — ni prišlo še nikomur na misel, da bi mogel biti ta Nietzschejev in nihov klic po brezobzirni sili, po brutalnem uveljavljanju svojega lastnega jaza — klic hrenjenja na onem, česa ravno v njih — ni?! Kako bi bil širok in silen in velik človek propovednik svojega ozkega jaza?! Tak človek se razliva preko vse svoje okolice, daje, daje... In jo prepaja s samim seboj in reže vanjo svojo sled kakor veslo v vodo... Samo majhen človek je uklenjen sam vase... »Človeka in pol vas učim...« Kako samozavestno se glase te besede. — In vendar se spominjam ob njih otroka, ki ga je v temi strah, in si glasno žvižga... Kaj se vam ne zdi, da smo tudi mi taki otroci, ki nas je strah, ker slutimo, kako smo slabi in bedni, pa si zato žvižgamo sami sebi na ušesa pesem glasno o Moči in Sili in Gospodstvu?!

Dokler bo človeku edini tempel njegov Jaz, toliko časa ne bo ozdravel, toliko časa ne bo vstajenja. Kdaj? Ko doraste večrajšnji rod? Ta je srkal sam zastrupljeni zrak o niem še spomina ne bo več na svete naloge njegove... Treba je namreč da preмага človek instinkti sebi ne zaradi instinkta ampak zaradi človeka... Da se zavemo, da smo — in da za večne čase ostanemo — člani neke zajednice, da imamo če si lastimo iz tega naslova

pravice, obenem ravnateljstvo dolžnosti do nje... Ta čut pa je danes v nas okrnjen, treba, da ga šele vzgojimo spet. In najprej v sebi. To je oni problem ki od njega odvisi naše ozdravljenje. Mi hočemo, da bo naš narod narod moč, narod, ki naj uspešno tekmuje z drugimi, ki naj raste, procvita, rodi novih vrednot? Mi ga zares hočemo? Vzgojimo ga! Ampak najprej premerimo sebe smo li sami — mi sejalci — celi možje, zdrav in zmožni cvetja in sadu!

Bral sem nekje in če bi ne bil bral, bi se sam domislil primere: Kakor sinovi bogate hiše smo in živimo od kapitala preteklosti, ne pomislimo nič, koliko etičnih vrednot je bilo potrebnih za zgradbo in temelj te hiše, živimo in se ne spominimo, kako je vse to naše tako v konice razvito moderno gospodarsko življenje navezано ravno na značaj in njega odraze: čut za odgovornost, zanesljivost, natančnost, socialnost, samopremagovanje. Da se je iz njega razvilo, kakor plod iz drevesa, da za neizogibno pride do narodne katastrofe, če na globoko ne oborimo debla, ne uničimo ogrcev ob koreninah, ne ostržemo lišaja in mahu na vešah, ne oberemo gosonic v listju! Ne rodi več to drevo, parasit se je usesal vanj, kultura dolarja in lire, kultura fraze, kultura gola egoizma. Uživamo sadove dela svojih prednikov in ne vemo več, da bi brez vseh teh sestavnih značajev, ki jih skoro ne poznamo več, nikdar ne more vzrasti znanost in z nje tudi ne vse snovne dobrine, ki se danes tako radi ponašamo z njimi. »Tisto tvojo Pravico in Resnico in Lepoto,« mi piše dalje oni človek, ki je bil moj prijatelj, »tisto tvojo Pravico smo postavili v muzeji za afrikanke zamorčke da je bodo hodile gledat stare device ko bodo šle od litanih. Ne rabimo je več, tiste vaše pravice, naša »Pravica je naša nova sila, spočeta v orgazmu, ko sta se združila človek in svoboda...«

»Ne vem, kdo je ustanovil tako pravico, ampak naj je bil že kdorkoli, velik falot je bil —« je rekel krčmar Elija...

E — niso te etične in socialne vrednote vseeno ne samo še za afrikanški muzej; tudi niso te vrednote sicer nekaj vzvišenega, lepšega, dišečega, ampak nadoblačnega česar narod, ki živi na zemlji, na realnih tleh peklenjskih, ne more rabiti. Narod jih je potreben kot lačni kruh! In ker jih je toliko, ki bi se tem besedam smeiali, ponavljam še enkrat:

Rabimo etičnih vrednot, brezkompromisnih, stopnjevanih, če je treba, do fanatičnosti!

Ampak — lahko je to rečeno silno silno težko storjeno. Storiemo pa biti mora. Zato je treba, da vzgojimo človeka, ki bo močan, človeka in pol, ki ne bo podlegel nobenemu, še tako mamljivemu položaju, človeka, ki bo poznal samo dve alternativi: Ali svoj poveljani princip ali — če je bil steklo da se zdrobi.

Vprašanje je zda, ali današnja šola takega človeka vzgaja. Sploh današnja šola vzgaja? Kaj pa je to: vzgoja? Beseda sama pove: vzkišku, v smer proti vrhu (vzgon), gojim = redim, skrbim za ojačanje življenske sile, kopičim energijo. Vzgojati bi torej pomenilo: dvigati. O današnji šoli pa pravi prof. Ozvald, da danes le uči ti. »v duševnost mladega bitja tlačj kakor v meh razne znanosti. Predpisana učna snov, ki jo je treba za vsako ceno dokončati in ki z njo kakor stroji obšipavamo mladega duha, tako rekoč zamaši nežne dohode do tiste osrednje plasti v mladi duši, kjer je zasidrano čuvstvovanje in hotenje človeka. Zato pa je glavni motiv učenja (sami

smo ga potrdili!) strah pred petico, in ko prei ali slei zasine učencu svoboda, takrat še tisto malo znanja, kar ga je obtičalo na površju, skopni kakor kepa snega na pomladanskem solncu...« In šola svojega namena ni dosegla.

Vprašajte v svojih razredih, zakaj se učijo. Poskusil sem sam: Zato, da znam, kadar me vprašate.« In ko ga ne bom več spraševal, mu ne bo treba znati več. Ne sme biti tako.

Rekli boste, to je pretemna barva. Ni — ampak tudi, če bi vam to pustil, imam še vedno v rokah argument, ki je dovolj močan, da podpre mojo trditve. Vzgoja razuma ne samo da ne zadostuje, ampak postane lahko brez istočasne in vzporedne vzgoje vesti in volje k dobremu čelo nevarna, ali kakor pravi Foerster, to kar tatu pri njegovi ponočni obrti svetilka: da si z njo poišče in razsvetli pot k zadovoljenju svojih poželjenj... Vprašajte kriminalne psihiatre, kolikokrat sta združena močno razvita inteligenca z moralčno manjvrednostjo! Gotovo je razum luč in sila, ampak samo človeku, ki je gospodar svojih strasti; vsem drugim pa veljajo besede: er brauchts allein, um tierischer als jedes Tier zu sein... In — učitelj, ki le znanosti utepa, je roko-dolec: učitelj pa, ki vzgaja značaj, je umetnik.« Te besede angleškega pedagoga Parkerja so program in pot in geslo. Pestalozzi pravi: »Človek, ki mnogo zna, mora biti bolj kot vsak drug vzgojen k enotnosti svojih duševnih moči. Če ni, postane njegovo znanje v njem samem večša, ki mu zanese razdor v njegovo najgobjo notranjost.«

Ker pa je ta razdor v naši notranjosti obilje našega časa, kakor sem že poprej omenil, in ker je sreča isto kot skladnost s samim seboj, vemo zda, kam moramo... Vzgojiti moramo značaj. In še prei — voljo. »Kaj bi rekli danes o inženjerju,« pravi Ozvald v eni svojih študij, »ki je gradil, gradil, v nedogled gradil ogromno tovarno za izdelovanje vseh mogočih in nemogočih stvari, pa je pri tej gradnji brez konca in kraja pozabil na — motor! Tak, za znamenja časa slep, za glasove o postulatih življenja gluha graditelj je šola naših dni, ki na slepo gromadi babilonski stolp intelektualne izobrazbe ter ob tem početju docela pozabi in prezre, da je motor življenja — volja — hotenje, iz hotenja izvirajoče dejanje!« Berite S. Mardenovo knjigo »Volja in uspeh!« Kaj pomeni za človeka v življenju močna volja!... In mi v šoli imo in nato izprašujemo, spet učimo in spet izprašujemo dannadan in leto za letom, kakor v začaranem krogu. Zaverovani v v svoje delo pa ne slišimo visoke pesmi o življenju, ki jo sledci novih vrednot na ves glas pojo že pol stoletja...: »Princip življenja je volja, iz volje slededeče dejanje...«

Nietschejev zarathustra uči: Das Gilck des Mannes heißt: Ich will! Ta »hočem!« je prvi del naše naloge. Zajedno z voljo pa je treba vzgojiti moč, ki bo to voljo udelejšila. Cankar govori v Jakobu Nesreči: »Junako je hotel izpiti morje, uzurpirati božji tron in vsiliti človeštvu svoje življenje, svoje misli in svoj jezik. Tako je hotel in je žalostno propadel.« Zakaj je propadel? Več je hotel, kot je mogel. »O Marko kako s'adko je koprenje brez cilja!« Ni sladkost, samo posebne vrste pijanost je... »Brez koristi je, če se človek upira, življenje gre dalje svojo pot in se ne da izpremeniti...« Jaz pa vam povem: Življenje se da izpremeniti! Kako?

»Močni človek hoče to, kar more, in more to, kar hoče.« pravi Horneffer v svoji knjigi »Pota k življenju«. »In človek je maihen ali velik, kakršno je pač nje-

govo hotenje.« je zapisal Jean Paul. Hoteti je korenina moči in moč je korenina hotenja. Če pravi Cankar, da je prav imel tisti študent, ki ni znal rešiti matematične naloge in je šel in skočil v vodo, in še drugje, v kraju na Betajnovi menda, da se je že od nekda ukvarjal s stvarmi, ki je vedel vnaprej, da se mu izjalovijo, in da je to njegova usoda, tetaj rečem jaz, da to ni usoda, da tisti študent ni imel prav ampak da v obeh le ni bilo aktivne protiteži njuni prešerni volji, da v njih le ni bilo — moči. Skladna vzgoja volje in moči — to pa je vzgoja značaja.

In te je v naši šoli premalo. Kakor smo bili sami paračno vzgojeni in smo se učili, ker smo se bali petice oz. hoteli dobro izpričevalo, tako se tudi naši otroci uče, da bodo znali, ko jih bomo vprašali, ker se boje petice, ker hočejo dober red. (Nad. lj. v torkovi, kong. številki.)

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu Poročevalce okr. društev opozarjamo; da je bil sprejet na pokr. skupščini v Ptuj sledeč sklep: Društvena poročila v Učit. Tovarišu. Okrajna učiteljska društva naj delujejo pri svojih članih na to, da bodo poročevalci o društvenih zborovanjih poročali Učit. Tovarišu popolnoma na kratko, opuste naj vse nebitvene formalnosti in stilistične olepšave ter naj poročajo samo o društvenih sklopkih, predavanjih, številu včlanjenih in navzočih članov. — Tiskovni odsek se je prepričal, da je zakasnitev društvenih poročil v Učit. Tov. zgolj tehniškega značaja in ne načelnega ter mora v tem oziru pustiti prosto roko uredniku.

—lu Več pesmi in dopisov, ki niso bili strokovnega značaja smo morali odkloniti radi pomanjkanja prostora.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Št. 1378.

Razpis učnih mest.

V stalno namestitev se razpisujejo ta le učna mesta:

1. Konjice, dekliska šestrazrednica, dve mesti učiteljic;
2. Sv. Kunigunda na Pohorju, dvo-razrednica, mesto učiteljice.

Pravilno opremljene in kolekovane prošnje je poslati po službeni poti dotičnemu okrajnemu šolskemu svetu do 24. avgusta 1923.

Okrajni šolski svet v Konjicah, dne 24. 7. 1923.

Poklukar, I. r., predsednik.

UČITELJSKA TISKARA

U Ljubljani, Frančiškanska ulica 6

ima svojo vlastitu Tvornico šolskih pisanaka svižu vrsta in risanke (crtanke) Izrahuje in pisanke za okruglo pisanje. Zahtevaite cениke и uзорke pisanaka! На захтев израhuje за веће нарудбе и посебне насловне странице.

Учителска тискара прима нарудбе за тискање књига, брошура и тисканица свижу врста у српском или хрватском језику — ћирилицом и латиницом.

Цене ниске! Радња солидна!

Изишла је у српско-хрватском језику књига:

„Историја Срба, Хрвата и Словенаца“.

Удбеник за ученике народних школа. Одобрен одлуком госп. Министра Просвете О. Н. Бр. 45. 659.

Израдио: Јово П. Јовановић, шеф кабинета Министра Просвете.

Наручбе прима Учительска тискара у Лубљани.

Уведите у своје школе само писанке Учительске тискаре, захтевајте у трговинама (дућанима) само оне ствари, које произвађају наша сталешка господарска подухећа!

Школе имају 10% попуста — трговци по договору.

Наручбе прима:

УЧИТЕЛСКА ТИСКАРА, ЛУБЉАНА, Франчишканска ул. 6.

ŽIKO

Pokusite - - - - - **ŽIKO** - - in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Nadomešča pravo kavo ter potrebuje malo sladkorja, zato je tudi najcenejša. Priporočljiva je predvsem za otroke, bolnike in rekonvalescente. Številna priznanja na razpolago. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Naroči se lahko tudi po povzetju najmanj 5 kg direktno v **Pražarni „Žika“**, d. z o. z. Ljubljana, Rož. dol.

Priporoča se:

HOTEL SLON

kavarna, restavracija in kopališče.

Hedžet - Koritnik.

Ne zamudite ogledati si izložbeno okno!

Na kongres došlemu učiteljstvu

10% popusta edinole v trgovini

Josip Matek

LJUBLJANA, Dalmatinova ul. 13, poleg hotela Štrukelj.

Bombažev in platneno blago, predtiskanje modernih in navadnih vzorcev za šolo in dom.

Primerna prilžnostna darila za neverjetno nizke cene.

Pot k nam se gotovo izplačati!

TOVARNA

TELOVADNEGA, ŠPORTNEGA, IGRALNEGA IN GAŠILNEGA ORODJA

STANE VIDMAR

PRED ŠKOFIJO 19. LJUBLJANA Sv. PETRA CESTA 75.

MODNA IN ŠPORTNA TRGOVINA ZA DAME IN GOSPODE

P. MAGDIĆ

LJUBLJANA NASPROTI GLAVNE POŠTE.

NAJVEČJA IZBERA DAMSKIH OBLEK, BLUZ, PLAŠČEV IN NAKITNIH PREDMETOV DALJE KLOBUKOV ZA GOSPODE PERILA, KRAVAT IN DRUGEGA.

TELEFON INTERURBAN 438.